

BLIND DATE MET INDONESISCHE NATIONALISTEN

Net als in andere kolonies ontstonden ook in Nederlands-Indië nationalistische bewegingen. De bewegingen zetten zich in voor onder andere meer inspraak in het bestuur of volledige onafhankelijkheid. In 1927 bestonden er drie verschillende nationalistische bewegingen in Nederlands-Indië, die ieder erg verschillende ideeën hadden.

Doel

Blind Date is een Amerikaanse televisieprogramma waarbij een vrijgezel een partner moeten kiezen uit drie kandidaten, maar die kandidaten niet kan zien. De vrijgezel mag alleen vragen stellen. Stel je voor dat het 1927 is, en je deelnemer bent van zo'n programma.

- De drie kandidaten waar je uit kunt kiezen en die achter een scherm verborgen zitten, zijn de leiders van drie nationalistische bewegingen.
- Jij bent Setia Aninda, een normale jonge Indonesiër (20 jaar oud) en je mag de drie kandidaten interviewen.
- Je probeert er achter te komen bij welke nationalistische beweging je wil aansluiten.

Taak 1

Lees het blad '**Feiten over de nationalistische bewegingen**'.

- Bedenk een aantal vragen die je als Setia zou stellen om zoveel mogelijk te weten te komen over de drie bewegingen.
- Bedenk de antwoorden die de drie leiders zouden geven op de vragen.
- Bepaal bij welke beweging jij je als Setia zou aansluiten en bedenk welke redenen je daarvoor zou hebben.

Taak 2

Kies één van de volgende personen en bedenk bij welke beweging hij of zij zich zou aansluiten en waarom.

- Een rijke Indonesiër die in de Volksraad (volksvertegenwoordiging) zit.
- Een arme boer die suiker verbouwt voor de export naar Nederland.
- De gelovige burgemeester van een dorp die samenwerkt met de Nederlandse Handelsmaatschappij.

SI

Volledige titel:	Sarekat Islam
Leider:	Omar Said Tjokroaminoto
Opgericht:	1912
Doel:	Economische vooruitgang en democratisering van het koloniale bestuur
Methode:	De SI werd al snel een politieke partij. Na lang aandringen door de SI werd in 1918 de Volksraad opgericht. Daarin zaten in het begin vooral leden van de SI. De SI gaf via de Volksraad advies aan het Nederlandse bestuur, maar dat hoefde daar niets mee te doen.
Kritiek:	De doelen van de SI werden steeds gebaseerd op religieuze teksten (de Koran). Christenen sloten zich daarom niet bij de SI aan. Bovendien ontstond vanaf 1921 een felle ruzie tussen de communistische en de islamitische leden van de SI, waardoor een deel van de leden vertrok naar de PKI.

PKI

Volledige titel:	Partai Komunis Indonesia
Leider:	Tan Malaka
Opgericht:	1920
Doel:	Onafhankelijk en communistisch Indonesië
Methode:	Stimuleren van onrust onder boeren en fabrieksarbeiders. De PKI was een chaotische structuur van kleine sub-bewegingen. De PKI had de meeste aanhang op het platteland. In 1926-27 organiseerde de PKI een grote opstand die een revolutie tegen de rijkere klassen zou moeten zijn, maar eigenlijk een strijd tegen het Nederlands bestuur was. Het Nederlands bestuur sloeg de opstand hardhandig neer.
Kritiek:	Vanaf 1921 ontstond een felle ruzie met de SI, die ook binnen de PKI voor onrust zorgde: partijvergaderingen liepen soms uit op vechtpartijen met moslims.

PNI

Volledige titel:	Partai Nasional Indonesia
Leider:	Soekarno
Opgericht:	1927
Doel:	Volledige onafhankelijkheid Indonesië
Methode:	De partij zette zich in door noncoöperatie: niet samenwerken met het Nederlandse bestuur. Ondertussen organiseerde de partij massaprotesten, werden er boeken en folders geschreven en kreeg de partij meer aanhang. Bij de partij waren moslims, communisten en conservatieven welkom.
Kritiek:	Door noncoöperatie bereikte de partij erg weinig: de partij gebruikte geen geweld, maar ging ook niet in overleg met het bestuur.

MYSTERIE: HET LIDMAATSCHAP VAN NGUYỄN VÃN

Het is het jaar 1950. Nguyễn Văn is 19 jaar en woont in Vietnam, op dat moment nog de Franse kolonie Indo-China. Nguyễn was eigenlijk voorstander van geweldloos verzet tegen de Franse, maar heeft nu toch besloten zich aan te sluiten bij de Vietminh.

Doel

Mysterievragen:

1. Wie was er verantwoordelijk voor Nguyễn's interesse en betrokkenheid in het nationalisme en de strijd voor onafhankelijkheid?
2. Waarom besloot Nguyễn zich aan te melden bij de Vietminh?

Taak 1

- Gebruik de bewering- en afbeeldingenkaartjes om het mysterie op te lossen.
- Geef argumenten voor je uitleg.

Taak 2

- Wat voor andere strategie om te strijden voor onafhankelijkheid had de Vietminh kunnen gebruiken? Hoe zou de strijd voor onafhankelijkheid er dan uit hebben gezien?
- Geef argumenten voor je uitleg.

GEBEURTENISSEN VIETNAM

1. Nguyễns vader wordt gedood in een zwaar bombardement door de Fransen op 23 november 1946.

2. Nguyễn gaat naar een koloniale basisschool, waar hij les krijgt in de Franse taal, cultuur en geschiedenis.

3. In 1914 wordt de populaire nationalist Phan Bội Châu opgepakt, voor het schrijven van nationalistische teksten. Hij krijgt uiteindelijk huisarrest tot zijn dood in 1940.

4. Op 2 september 1945, na WO II, verklaart de communistische leider Hồ Chí Minh de onafhankelijkheid van Vietnam.

5. De Verenigde Staten sturen tussen 1943 en 1945 wapens naar de Vietminh om hen te steunen in de strijd tegen Japan.

6. De plattelandsbevolking (90% van de bevolking) verdiende slechts 63% van het totale nationale inkomen rond 1950.

7. Nguyễns broer Cao Vong sluit zich in 1943 aan bij de Vietminh en vertrekt naar China om tegen de Japanners te vechten. Hij keert niet meer terug.

8. In mei 1941 werd de Vietminh opgericht door Hồ Chí Minh. Vanaf 1943 ging de Vietminh geweld gebruiken, eerst tegen Japan (WO II), vervolgens tegen de Franse bezetter.

9. De Verenigde Staten spreken zich in mei 1945 uit tegen een Franse herbezetting van Vietnam na WO II.

10. Vo Nguyễn Giap, een leider van de Vietminh vlucht in 1940 naar China. Zijn vrouw, vader, zus en schoonzus worden dood-geschoten door de Fransen.

11. Hoewel Nguyễn een mooi diploma heeft behaald, wordt hij niet toegelaten tot een hogere (Franse) school.

12. Nguyễns oom Tuan Anh neemt in 1939 ontslag als ambtenaar voor de regering, vanwege de Franse overheersing. Hij wordt een week later gearresteerd.

13. De Franse regering belooft in november 1945 de nieuwe staat Vietnam te erkennen.

16. De Verenigde Staten leveren vanaf 1951 wapens aan Frankrijk in de strijd tegen de Vietminh.

14. Ruim 60.000 Vietnamezen zijn in 1926 bij de begrafenis van Phan Chû Trinh, een populaire nationalist. De begrafenis loopt uit op een protestmars, die door Franse soldaten uiteen gejaagd wordt.

17. Van de 45.000 Vietnamese werknemers op de Franse Michelin-rubberplantage, sterven er tussen 1917 en 1944 12.000 door ondervoeding en ziektes.

15. Onderhandelingen tussen de Vietminh en Frankrijk over de onafhankelijkheid worden in september 1946 afgebroken.

18. Hồ Chí Minh schrijft in 1946 na zijn onafhankelijkheidsverklaring acht brieven naar de Verenigde Staten met de vraag om hulp, maar krijgt geen reactie.

AFBEELDINGEN VIETNAM

“Met de jeugd voorop, bevrijden we Saigon” (hoofdstad van Vietnam), propagandaposter van de Vietminh uit 1951.

Bewoners van de havenstad Haiphong delen eten in een evacuatie ruimte na een zwaar bombardement in 1946.

Twee door Vietnamese studenten gemaakte poppen verbeelden de samenwerking tussen Hồ Chí Minh en de Franse president. Foto genomen tijdens de onafhankelijkheidsonderhandelingen in 1945.

Bombardement van het centrum van de havenstad Haiphong, 1946. Er staan enkele fabrieken tussen de woonwijken in gebouwd.

ADVIES: EEN TWEEDE POLITIONELE ACTIE?

De Nederlandse regering neemt de onafhankelijkheidsverklaring van Indonesië in 1945 niet serieus. Er ontstaat een felle strijd tussen de nationalisten en het Nederlandse bestuur. In 1947 voert het leger de 'eerste politionele actie' uit: om de economie weer op gang te brengen begint het leger een offensief tegen nationalistische rebellen. Onder druk van de Verenigde Naties wordt de actie na twee maanden gestaakt. Op 19 december 1948 besluit Nederland over te gaan tot een nieuw militair offensief tegen de nationalisten: de tweede politionele actie.

Naar schatting sneuvelden tussen 1945 en 1949 ongeveer 5.000 Nederlandse militairen. Aan Indonesische zijde zouden rond de 150.000 slachtoffers gevallen zijn.

Doel

Was een tweede politionele actie nodig?

Taak 1

Stel je voor dat jij de hoogste adviseur van de Nederlandse minister-president bent en het is november 1948. Je doel is hem te adviseren of hij wel of niet een tweede politionele actie moet inzetten. Je hebt het voordeel van kennis achteraf, want je weet wat het effect van het militaire optreden is.

De minister-president heeft de volgende opties:

- De onafhankelijkheidsverklaring van Indonesië alsnog accepteren en het Nederlands leger en bestuur terugtrekken.
 - De Indonesische nationalisten vragen opnieuw te onderhandelen over meer inspraak in het bestuur.
 - Het gebruiken van politionele acties en op die manier Indonesië dwingen kolonie te blijven.
-
- Bekijk de kaartjes met bewijsmateriaal. Deel het materiaal in categorieën. Je mag zelf bepalen wat de categorieën zijn.

Taak 2

Vul de volgende tabel in om een beslissing te bereiken over de opties. Schrijf de voor- en nadelen voor Nederland (gebaseerd op het bewijsmateriaal of door eigen inleving) op.

	Voordelen	Nadelen
Onafhankelijkheid Indonesië		
Onderhandelingen		
Tweede politionele actie		

Taak 3

Wat is je uiteindelijke advies aan de Nederlandse minister-president? Geef meerdere argumenten voor je beslissing.

DE STRIJD MET INDONESISCHE NATIONALISTEN – BEWIJSMATERIAAL

Bron A: Een ooggetuigenverslag van een Nederlandse soldaat bij de eerste politionele actie, 1947.

Vraag me niet waarom wij daar waren, zeg maar een verloren oorlog, met veel slachtoffers. Van ons bataljon bleven er 43 achter op de begraafplaatsen, om niet te spreken over de vele gewonden. Wij vochten voor ons eigen behoud om te blijven leven, en ook weer heelhuids thuis te komen. Met een hand op mijn hart kan ik zeggen dat wij geen misdaden hebben gepleegd.

Bron B: De mening van generaal Spoor, generaal in het Nederlandse leger in 1946-1949, over het stopzetten van de eerste politionele actie.

Het stopzetten van de eerste politionele actie is een misverstand. Het offensief had moeten worden voortgezet totdat we Yogyakarta, de hoofdstad van Nederlands-Indië hadden veroverd. De rebellen krijgen nu de tijd om zich te hergroeperen en druk op de bevolking uit te oefenen.

Bron C: Een tekst uit een geschiedenisboek.

Nederland noemde deze acties 'politoneel' en niet 'militair', omdat het vond dat het leger optrad als een politiemacht die de rust en orde op Nederlands grondgebied terug bracht. Daar dacht de rest van de wereld anders over. Nederland had de twijfelachtige eer om als één van de eerste gevallen in de Veiligheidsraad van de pas opgerichte Verenigde Naties te worden besproken.

Bron D: Willem Drees (minister van Sociale Zaken) in 1947 voorafgaand aan de eerste politionele actie.

De Nederlandse militairen zijn nu eenmaal niet voor niets daar. Als economisch belangrijke locaties kunnen worden heroverd, zal de kolonie wederom winstgevend zijn. Zo kan ook worden voldaan aan de hoge kosten voor het in stand houden van het militaire apparaat in ons gewest (Nederlands-Indië)!

Bron E: Foto van gevangenen in het Indonesische dorp Rawagede, 9 december 1947 (na de eerste politionele actie). 431 mannen zouden uit wraak zijn geëxecuteerd door het Nederlandse leger.

Bron G: Journalist J. L. Heldring van het NRC Handelsblad over de oorlogsmisdaden tijdens de politionele acties (1959).

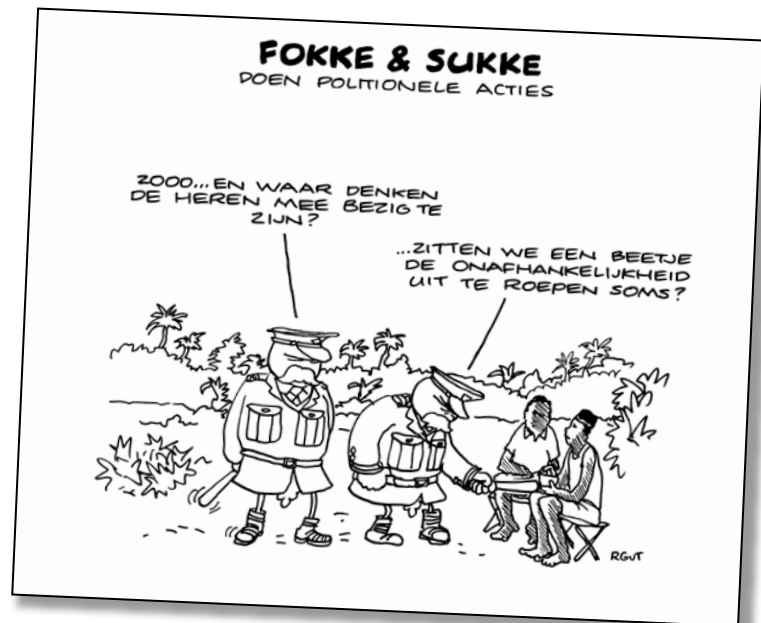
Die zogenaamde misdaden van Nederlandse militairen waren er misschien wel, die paar incidentele gevallen. Maar er zat geen systeem in. De politionele acties waren verder gewoon goed georganiseerde acties tegen gewapende rebellen.

Bron J: krantenartikel uit Trouw (1995).

Nederland heeft kapitalen verdiend aan Indië en ook na de Tweede Wereldoorlog zagen velen nog dringende redenen om Indië als kolonie te behouden. Maar toen de soevereiniteit eenmaal was overgedragen, ging het Nederland enorm voor de wind. "Indië verloren, rampspoed geboren", blijkt een loze kreet; in economisch opzicht was Nederland een blok aan het been kwijt.

Bron I: Een tekst van televisiezender NPS over het besluit tot de eerste politionele actie in 1947.

De ministers van de Nederlandse regering krijgen tijdens een nachtelijke vergadering van hun vroegere collega van buitenlandse zaken en diplomatiek specialist Van Kleffens nog een welgemeend advies: "praat nooit over oorlog of over militaire actie, maar altijd over politionele maatregelen. Indonesië is immers binnenland, en in een binnenlands conflict gaat het om ordehandhaving door de politie, niet door militairen."

Bron F: Spotprent over de politionele acties

Bron H: Willem Drees (minister-president tijdens de tweede politionele actie) later over het besluit tot de acties (1962).

De politionele acties heb ik ervaren als de pijnlijkste situatie uit mijn politieke loopbaan. Mijn partij (PvdA) was er fel op tegen, maar ik wilde niet dat de regering zou vallen. Een regering zonder PvdA zou zich nog harder hebben opgesteld tegen de Indonesiërs. Dus bleven we zitten, en stemden we toe.

DEKOLONISATIE SURINAME: VOORUITGANG OF NIET?

Bij dekolonisatie, het onafhankelijk worden van kolonies, denken we vaak aan een feestelijke gebeurtenis en aan positieve gevolgen. Wat is er nu mooier dan vrijheid? Maar een lastige vraag is of inwoners van een ex-kolonie ook echt gelukkiger zijn geworden door de onafhankelijkheid. Hoe hebben zij de onafhankelijkheid beleefd, en de gevolgen daarvan?

Doel

Betekende de onafhankelijkheid daadwerkelijk vooruitgang voor de Surinamers?

Taak 1

Stel je voor dat jij Marciano Vrindskap bent, een normale Surinamer, geboren in 1940.

- Lees de twee bladen '**Gebeurtenissen Suriname**'.
- Bepaal hoe jij je als Marciano zou voelen bij de gebeurtenissen. Geef je reactie/gevoel aan in de grafiek op het blad '**Levenslijn Marciano**'.
(je hoeft geen liniaal te gebruiken)
- Geef voor iedere reactie (mondeling) een reden

Taak 2

Verbind de punten in de grafiek (maak er een lijn van).

- Bekijk de lijn. Vind je dat Marciano er op vooruit is gegaan door de dekolonisatie?
- Geef argumenten voor je mening.

Taak 3

Stel dat je de geschiedenis van Suriname zou kunnen veranderen.

- Wat zou je anders laten zijn om de onafhankelijkheid of de gevolgen daarvan te verbeteren?
- Geef argumenten.

GEBEURTENISSEN SURINAME

1942 – Koningin Wilhelmina zegt op Radio Oranje dat de Nederlandse kolonies meer zelfstandigheid zullen krijgen.

24 oktober 1969 – De gematigde partijen VHP (Vooruitstrevende Hervormings Partij) en PNP (Progressieve Nationale Partij) winnen de verkiezingen en komen in de Surinaamse regering. Zij vinden onafhankelijkheid geen goed idee, maar willen wel voorbereidingen treffen.

April 1973 – Het gaat economisch slecht met Suriname. Er ontstaat onrust onder de bevolking en er worden stakingen georganiseerd onder arbeiders.

Juni 1973 – Steeds meer Surinamers besluiten te migreren naar Nederland in de hoop een beter bestaan te kunnen opbouwen. Eind oktober zijn er al bijna 10.000 Surinamers naar Nederland vertrokken.

November 1973 – De PNP en de VHP verliezen de verkiezingen. Grote winnaar is de NPS (Nationale Partij Suriname). NPS-leider Henck Arron wordt premier.

15 februari 1974 – Premier Henck Arron kondigt aan dat de Surinaamse regering wil dat Suriname onafhankelijk wordt van Nederland. Uiterlijk 1975 moet het land onafhankelijk worden.

Februari 1975 – Er ontstaat veel onrust tussen verschillende bevolkingsgroepen. Met name Hindoestaanse en Javaanse groepen raken in conflicten met elkaar.

Juli 1975 – Het is chaotisch in het Surinaamse Parlement. Partijleden lopen over naar andere partijen, en de regering heeft geen meerderheid meer.

1 september 1975 – Gouverneur (vertegenwoordiger van de koningin) Johan Ferrier kondigt aan dat de onafhankelijkheid voor 25 november 1975 rond moet zijn.

25 november 1975 – Koningin Juliana ondertekent in Den Haag het onafhankelijkheidsverdrag, Gouverneur Ferrier wordt de eerste president van Suriname, Henck Arron blijft premier.

December 1975 – De migratiestroom van Suriname naar Nederland bereikt een toppunt. Bijna 40.000 Surinamers vertrekken rond het eind van het jaar definitief naar Nederland.

Januari 1977 – Uit het nationale financiële jaarverslag blijkt dat Suriname in 1976 forse verliezen heeft geleden. Het is veel geld kwijt aan de ontwikkelingshulp in het land.

Februari 1979 – Er heerst veel onvrede onder de bevolking over de economische situatie. Premier Arron wordt steeds minder populair. Bij protesten vragen demonstranten om zijn aftreden.

25 februari 1980 – Een groep van 16 sergeanten van het Surinaamse leger, onder leiding van Desi Bouterse pleegt een staatsgreep. Premier Arron en de regering worden afgezet, en velen (ook Arron) worden gevangengenomen. De zogenaamde Nationale Militaire Raad neemt de macht van de regering over, Desi Bouterse wordt leider van Suriname.

8 en 9 december 1982 – 15 tegenstanders van het militaire regime worden gemarteld en doodgeschoten. Gebeurtenis komt bekend te staan als de 'Decembermoorden'.

GEBEURTENISSEN SURINAME (VERVOLG)

Januari 1983 – Nederland stopt met het geven van geld voor ontwikkelingshulp aan Suriname. Vanaf 1983 wordt het tekort aan inkomsten voor Suriname een structureel probleem.

Oktober 1986 – Er ontstaat een burgeroorlog in Suriname: Bouterse vecht met zijn leger tegen een rebellenleger om de macht in Oost-Suriname. De burgeroorlog zal duren tot begin 1992.

Mei 1987 – De ontevredenheid over de dictatuur van Bouterse en de burgeroorlog neemt toe. Bouterse besluit de 'herdemocratisering' te beginnen: hij kondigt democratische verkiezingen aan.

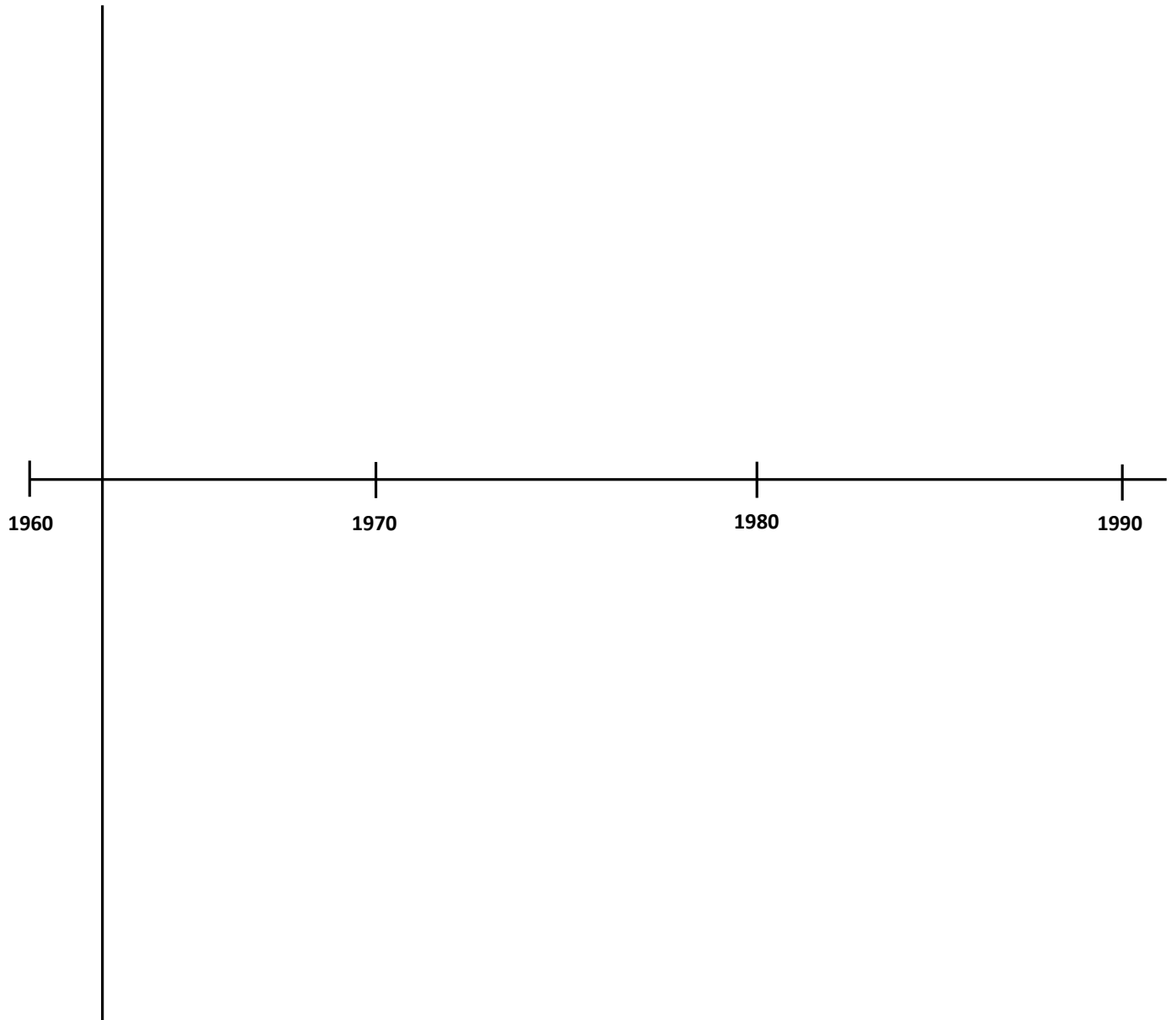
25 januari 1988 – De VHP is de grote winnaar van de verkiezingen. Ramsewak Shankar wordt president van Suriname. Henck Arron is inmiddels vrijgekomen en wordt vice-president. Het leger is daar niet blij mee, maar doet niets.

Mei 1989 – De Nederlandse regering besluit weer geld voor ontwikkelingshulp in Suriname beschikbaar te stellen. De band met president Shankar is goed.

24 december 1990 – Het leger pleegt opnieuw een staatsgreep. President Shankar en de regering worden afgezet, en een politiechef wordt tijdelijk 'waarnemend president'. Oud-dictator Desi Bouterse wordt benoemd tot legerleider.

LEVENSLIJN MARCIANO

Erg tevreden / blij

1960

1970

1980

1990

Erg ontevreden / boos /
teleurgesteld